

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Кафедра географії та природознавства

Проректор

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

С.В. Шарин

25. 1X 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В 53 Географія розміщення продуктивних сил

ОП «Географія»

спеціальність 106 «Географія»

10 «Природничі науки»

(галузь знань)

Факультет природничих наук

(назва факультету)

Івано-Франківськ – 2020

Робоча навчальна програма з дисципліни «Географія розміщення продуктивних сил» для студентів спеціальності: 106 Географія, галузь знань 10 Природничі науки.
– «15» вересня 2020 р. – 15 с.

Розробник:

Белова Наталія Володимирівна, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та природознавства.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри географії та природознавства (протокол № 1 від «15» вересня 2020 р.).

Завідувач кафедри
географії та природознавства

(підпис)

(Атаманюк Я.Д.)

«15» вересня 2020 р.

Схвалено науково-методичною радою Факультету природничих наук (протокол № 1 від «23» вересня 2020 р.).

Голова

(підпис)

(Атаманюк Я.Д.)

«23» вересня 2020 р.

© Белова Н.В., 2020 р.
© ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет імені
Василя Стефаника, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 10 Природничі науки (шифр і назва)	Вибіркова дисципліна	
Модулів – 1	Спеціальність: <u>106 Географія</u> Освітня програма: <u>Географія</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		третій	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат-доповідь або презентація на актуальну тему з географії розміщення продуктивних сил (на вибір студента)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		5	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		12 год.	-
		Практичні, семінарські	
		18 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
60 год.	-		
		Вид контролю: 5 семестр – залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи студентів становить:

- для денної форми навчання – 33% : 67%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «**Географія розміщення продуктивних сил**» є вибірковою навчальною дисципліною для студентів спеціальності 106 Географія. При вивченні цієї дисципліни студенти зможуть вивчити місця прикладання праці, людські ресурси і природно-ресурсний потенціал у конкретному місці простору і у певний час, а також розглядати це поєднання як фактор і передумову діяльності, так і наслідки діяльності. Наука про розміщення продуктивних сил, як і інші науки, виникли і розвиваються у тісному зв'язку з практичними потребами і запитами людського суспільства. Розміщення продуктивних сил – галузь географічної науки, що вивчає спеціальні просторові аспекти прояви дії економічних законів. Отже, раціональне розміщення продуктивних сил є одним з найважливіших чинників зростання економічної могутності України.

Мета викладання дисципліни «Географія розміщення продуктивних сил» - пошук територіальної організації і таких форм продуктивних сил для конкретних умов геопросторово-часових координат, які б функціонували в цих умовах з найвищою ефективністю; сформувані у студентів теоретико-методичні знання і практичні навички з питань організації виробництва.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Географія розміщення продуктивних сил» є:

– вивчення теоретичних основ та ресурсних передумов розміщення продуктивних сил, формування і розвитку міжгалузевих комплексів, міжрегіональних і зовнішньоекономічних зв'язків;

– дослідження найважливіших закономірностей, принципів і чинників, які визначають розвиток і розміщення продуктивних сил, механізму їх впливу на територіальну організацію виробництва;

– формування комплексного, просторового сприйняття економіки з позиції активізації людського фактору, необхідності врахування досягнень науково-технічного прогресу у вирішенні економічних, соціально-економічних та інших проблем;

– вивчення особливостей сучасного стану розміщення продуктивних сил та визначення напрямків його удосконалення;

– вивчення напрямків удосконалення державної регіональної політики як інструмента для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів, підвищення рівня життя населення;

– опанування методів, що використовуються при аналізі розвитку економіки регіонів та обґрунтуванні територіальної організації виробництва.

Компетентності:

– Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній

діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів.

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.
- Здатність до ефективної комунікації та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні наукові терміни з географії та туризму.
- Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.

Результати навчання:

- Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.
- Пояснювати особливості організації географічного простору.
- Аналізувати географічний потенціал території.
- Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.
- Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.
- Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.
- Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.
- Оцінювати роль України в світі, знати і пояснювати особливості просторової організації природи, населення і господарства України.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи та загальні умови розміщення продуктивних сил

Тема 1. Предмет, об'єкт дослідження, понятійний апарат і завдання курсу.

Фактори розвитку і розміщення продуктивних сил.

Предмет дисципліни “Розміщення продуктивних сил”. Територіальний поділ праці та розміщення продуктивних сил. Значення територіального підходу в управлінні у ринкових умовах. Методологічні основи курсу: матеріалістична діалектика. Спеціальні методи. Зв'язок дисципліни з іншими навчальними курсами – економічною теорією, статистикою, галузевими економіками та географічними дисциплінами.

Значення курсу “Розміщення продуктивних сил” у підготовці фахівців географічних спеціальностей.

Тема 2. Закони і закономірності, принципи розміщення продуктивних сил.

Теорія і концепції розміщення продуктивних сил і регіонального розвитку.

Закони суспільного виробництва, їх об'єктивний характер. Сучасні інтеграційні процеси. Вирівнювання рівнів економічного і соціального розвитку окремих регіонів. Закономірності розміщення продуктивних сил: соціальна спрямованість, усталеність розвитку, національна економічна безпека, планомірність, керованість, комплексність, конкурентоспроможність, ефективність господарства регіонів.

Найважливіші принципи, чинники та критерії розміщення продуктивних сил. Визначальна роль економічних і соціальних критеріїв. Пріоритетність розвитку соціальної сфери.

Змістовий модуль II. Чинники розміщення продуктивних сил України

Тема 3. Основи державної регіональної політики. Людський чинник у розміщенні продуктивних сил. Природно-ресурсна основа розвитку продуктивних сил.

Визначення державної регіональної політики. Державна регіональна політика як складова національної стратегії соціально-економічного розвитку. Об'єкти та суб'єкти державної регіональної політики.

Цілі державної регіональної політики: забезпечення динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України і регіонів, поглиблення процесів ринкової трансформації на основі підвищення ефективності використання потенціалу регіонів, удосконалення роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Принципи державної регіональної політики (конституційність і закономірність, унітарність України, цілісність її території та ін.).

Завдання державної регіональної політики в соціальній та економічній сферах. Забезпечення комплексності та раціональної структури господарства регіонів.

Підвищення добробуту населення. Регулювання природно-господарської збалансованості регіонів.

Економічне обґрунтування розміщення продуктивних сил. Підвищення ролі територій у розвитку і розміщенні продуктивних сил. Сучасна концепція розміщення продуктивних сил.

Тема 4. Науково-технічний прогрес і розміщення продуктивних сил.

Виробничий і науковий потенціал економіки. Народногосподарський комплекс України. Галузева і територіальна структура. Міжгалузеві комплекси як складні структурні утворення.

Взаємозв'язок техніки і територіальної організації виробництва. Вплив окремих напрямів науково-технічного прогресу на розміщення виробництва (зміни в технічній базі виробництва, впровадження новітніх технологій і матеріалів, зміни в енергетичній базі та ін.). Територіальна структура наукового потенціалу. Розміщення наукових закладів різного профілю.

Тема 5. Економічне районування України.

Територіальний поділ та інтеграція як основа формування економічних регіонів. Поняття про економічний район як територіальну підсистему національного комплексу із спеціалізацією загальнодержавного значення.

Сучасні уявлення про економічний район. Функціональне зонування економічного регіону. Поняття про районоутворюючі фактори та їхню структуру. Принципи економічного районування.

Таксономія економічних районів: головні (великі) економічні райони, економічні підрайони, обласні економічні райони, низові економічні райони, економічні вузли.

Економічний район як історична категорія (райони зароджуються, формуються, розвиваються старіють).

Тема 6. Характеристика продуктивних сил економічних регіонів.

Типи економічних районів. Макро-, мезо- і мікрорайони. Генеральне економічне районування. Сучасне мезорайонування України: основні економічні райони. Районування України згідно із проектом Закону України "Про Концепцію державної регіональної економічної політики". Перспективні напрямки розвитку господарських комплексів економічних районів. Необхідність і напрямки удосконалення економічного районування України.

Тема 7. Вплив зовнішньоекономічних зв'язків на розвиток і розміщення продуктивних сил України

Сутність міжнародного поділу праці, основні потоки капіталу та робочої сили. Соціально-економічна типологія країни. Економічна інтеграція. Економічні (регіональні економічні спілки, загальносвітові об'єднання, світові фінансові об'єднання). Поняття про міжнародні економічні зв'язки. Основні форми зовнішньоекономічної діяльності (міжнародна торгівля; кредитування та

інвестування, науково-технічна співпраця, експорт та імпорт, спільне підприємництво, міжнародний туризм та інші).

Тема 8. Сутність, значення та основні форми зовнішньоекономічного співробітництва.

Основні чинники і тенденції розвитку зовнішніх економічних зв'язків України (природні, демографічні, історико-економічні, геополітичні). Форми зовнішньоекономічних зв'язків України (зовнішня торгівля, створення спільних підприємств, фрахтування, міграція робочої сили, участь у економічних спілках та деякі інші). Експортний потенціал і рівні реалізації конкурентних переваг української економіки. Структура експорту та імпорту України, тенденції їх розвитку. Гео економічні пріоритети зовнішньоекономічних зв'язків України. Поняття про зовнішньоекономічну політику. Актуальні напрямки зовнішньоекономічної політики України. Транзитний потенціал України, його використання.

Тема 9. Нові форми раціонального розвитку продуктивних сил України.

Становлення нових форм регіонального розвитку в умовах трансформації економіки. Спеціальні (вільні) економічні зони. Спільні підприємства. Регіональні науково-технічні парки. Регіональні ринки. Транскордонне співробітництво. Глобалізація регіонального співробітництва.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин за видами занять					
	<i>денна форма</i>					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні	лабораторні	індивідуальні	Самостійна робота	
Модуль I						
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи та загальні умови розміщення продуктивних сил						
Тема 1. Предмет, об'єкт дослідження, понятійний апарат і завдання курсу. Фактори розвитку і розміщення продуктивних сил.	9	2	2	–	–	5
Тема 2. Закони і закономірності, принципи розміщення продуктивних сил. Теорія і концепції розміщення продуктивних сил і регіонального розвитку.	12	2	2	–	–	8
Змістовий модуль II. Чинники розміщення продуктивних сил України						
Тема 3. Основи державної регіональної політики. Людський чинник у розміщенні продуктивних сил.	10	2	2	–	–	6

Природно-ресурсна основа розвитку продуктивних сил.						
Тема 4. Науково-технічний прогрес і розміщення продуктивних сил. Виробничий і науковий потенціал економіки. Народного господарський комплекс України. Галузева і територіальна структура. Міжгалузеві комплекси як складні структурні утворення.	12	2	2	–	–	8
Тема 5. Економічне районування України.	14	2	2	–	–	10
Тема 6. Характеристика продуктивних сил економічних регіонів.	14	2	2	–	–	10
Тема 7. Вплив зовнішньоекономічних зв'язків на розвиток і розміщення продуктивних сил України	7		2	–	–	5
Тема 8. Сутність, значення та основні форми зовнішньоекономічного співробітництва.	6		2	–	–	4
Тема 9. Нові форми раціонального розвитку продуктивних сил України.	6		2	–	–	4
Разом годин	90	12	18	–	–	60

5. Зміст лекційного матеріалу

№ з/п	Назва теми лекції	Зміст лекції
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи та загальні умови розміщення продуктивних сил		
1.	Предмет, об'єкт дослідження, понятійний апарат і завдання курсу. Фактори розвитку і розміщення продуктивних сил.	Предмет дисципліни “Розміщення продуктивних сил”. Територіальний поділ праці та розміщення продуктивних сил. Методологічні основи курсу. Спеціальні методи. Зв'язок дисципліни з іншими навчальними курсами – економічною теорією, статистикою, галузевими економіками та географічними дисциплінами. Значення курсу “Розміщення продуктивних сил” у підготовці фахівців географічних спеціальностей.
2.	Закони і закономірності, принципи розміщення продуктивних сил. Теорія і концепції розміщення продуктивних сил і регіонального розвитку.	Закони суспільного виробництва, їх об'єктивний характер. Сучасні інтеграційні процеси. Вирівнювання рівнів економічного і соціального розвитку окремих регіонів. Закономірності розміщення продуктивних сил: соціальна спрямованість, усталеність розвитку, національна економічна безпека, плановірність, керованість, комплексність, конкурентоспроможність, ефективність господарства регіонів. Найважливіші принципи, чинники та критерії розміщення продуктивних сил.
Змістовий модуль II. Чинники розміщення продуктивних сил України		
3.	Основи державної регіональної політики. Людський чинник у розміщенні продуктивних сил. Природно-ресурсна основа розвитку	Визначення державної регіональної політики. Державна регіональна політика як складова національної стратегії соціально-економічного розвитку. Об'єкти та суб'єкти державної регіональної політики. Цілі державної регіональної політики: забезпечення динамічного, збалансованого соціально-економічного

	продуктивних сил.	розвитку України і регіонів, поглиблення процесів ринкової трансформації на основі підвищення ефективності використання потенціалу регіонів, удосконалення роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування.
4.	Науково-технічний прогрес і розміщення продуктивних сил. Виробничий і науковий потенціал економіки. Народногосподарський комплекс України. Галузева і територіальна структура. Міжгалузеві комплекси як складні структурні утворення.	Взаємозв'язок техніки і територіальної організації виробництва. Вплив окремих напрямів науково-технічного прогресу на розміщення виробництва (зміни в технічній базі виробництва, впровадження новітніх технологій і матеріалів, зміни в енергетичній базі та ін.). Територіальна структура наукового потенціалу. Розміщення наукових закладів різного профілю.
5.	Економічне районування України.	Територіальний поділ та інтеграція як основа формування економічних регіонів. Поняття про економічний район як територіальну підсистему національного комплексу із спеціалізацією загальнодержавного значення. Сучасні уявлення про економічний район. Функціональне зонування економічного регіону. Поняття про районоутворюючі фактори та їхню структуру. Принципи економічного районування. Таксономія економічних районів: головні (великі) економічні райони, економічні підрайони, обласні економічні райони, низові економічні райони, економічні вузли. Економічний район як історична категорія (райони зароджуються, формуються, розвиваються старіють).
6.	Характеристика продуктивних сил економічних регіонів.	Типи економічних районів. Макро-, мезо- і мікрорайони. Генеральне економічне районування. Сучасне мезорайонування України: основні економічні райони. Районування України згідно із проектом Закону України "Про Концепцію державної регіональної економічної політики". Перспективні напрямки розвитку господарських комплексів економічних районів. Необхідність і напрямки удосконалення економічного районування України.
Разом годин		12

6. Темы практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи та загальні умови розміщення продуктивних сил		
1.	Предмет, об'єкт дослідження, понятійний апарат і завдання курсу. Фактори розвитку і розміщення продуктивних сил.	2
2.	Закони і закономірності, принципи розміщення продуктивних сил. Теорія і концепції розміщення продуктивних сил і регіонального	2

	розвитку.	
Змістовий модуль II. Чинники розміщення продуктивних сил України		
3.	Основи державної регіональної політики. Людський чинник у розміщенні продуктивних сил. Природно-ресурсна основа розвитку продуктивних сил.	2
4.	Науково-технічний прогрес і розміщення продуктивних сил. Виробничий і науковий потенціал економіки. Народного господарський комплекс України. Галузева і територіальна структура. Міжгалузеві комплекси як складні структурні утворення.	2
5.	Економічне районування України.	2
6.	Характеристика продуктивних сил економічних регіонів.	2
7.	Вплив зовнішньоекономічних зв'язків на розвиток і розміщення продуктивних сил України	2
8.	Сутність, значення та основні форми зовнішньоекономічного співробітництва.	2
9.	Нові форми раціонального розвитку продуктивних сил України.	2
Разом годин		18

7. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Географія промислового і сільськогосподарського виробництва		
1.	Актуальні проблеми і завдання курсу розміщення продуктивних сил.	2
2.	Закономірності, принципи та чинники розміщення продуктивних сил.	2
3.	Наукові основи економічного районування та його практичне значення.	2
4.	Характеристика сучасної мережі економічних районів України.	2
5.	Особливості розміщення продуктивних сил України.	2
6.	Державна регіональна політика як інструмент регулювання розвитку регіонів.	3
Змістовий модуль II. Чинники розміщення продуктивних сил України		
7.	Методи аналізу та обґрунтування розміщення продуктивних сил. Роль народонаселення у розвитку та територіальній організації народного господарства.	5
8.	Демографічна ситуація в Україні та її регіональні	6

	особливості. Регіональні особливості трудозабезпеченості територій України.	
9.	Зв'язок формування господарського комплексу регіону та його природноресурсного потенціалу. Структура та особливості розміщення рекреаційних ресурсів в Україні.	6
10.	Основні напрями удосконалення структури народногосподарського комплексу України.	6
11.	Сучасні форми територіальної організації промисловості. Сучасний стан науково-технічного потенціалу України та його територіальна організація.	6
12.	Розміщення галузей з виробництва товарів народного споживання.	6
13.	Територіальна організація транспортної системи України.	6
14.	Вплив міжнародного територіального поділу праці на розвиток міждержавних економічних зв'язків. Основні форми зовнішньоекономічного співробітництва. Передумови формування спеціальних (вільних) економічних зон. Роль економічного чинника в розміщенні продуктивних сил України. Зовнішньоекономічні зв'язки України з країнами СНД.	6
Разом годин		60

8. Індивідуальні завдання

Написання реферату з обраних тем (за вибором студента) шляхом ґрунтовного реферування наявної фахової літератури з обов'язковим формулюванням власних висновків.

1. Основні закономірності розміщення продуктивних сил.
2. Сучасні проблеми розміщення продуктивних сил України.
3. Соціальна спрямованість розвитку і розміщення продуктивних сил.
4. Основні етапи розвитку вчення про економічне районування.
5. Сучасна концепція розміщення продуктивних сил.
6. Вплив державної регіональної політики на розміщення продуктивних сил.
7. Традиційні та нові методи вивчення розміщення продуктивних сил.
8. Використання балансового методу у плануванні розвитку і розміщення продуктивних сил.
9. Значення зарубіжних теорій розміщення виробництва для структурної трансформації економіки.

10. Особливості регіональних ринків праці в Україні.
11. Основні напрями удосконалення економічного районування.
12. Розвиток і розміщення теплової енергетики України.
13. Основні проблеми розвитку та розміщення паливної промисловості.
14. Проблеми раціонального використання природних ресурсів.
15. Особливості галузевої структури промисловості України та напрями її удосконалення.
16. Пріоритетний розвиток чорної металургії України в умовах перехідної економіки.
17. Особливості розміщення кольорової металургії.
18. Фактори розміщення галузей важкого машинобудування.
19. Особливості розміщення виробництва мінеральних добрив.
20. Рекреаційні ресурси та їх вплив на галузеву спеціалізацію економіки регіону.
21. Еколого-економічні проблеми в районі розміщення підприємств хімічної промисловості.
22. Аналіз рівня соціально-економічного розвитку регіону (області, економічного району *(за вибором студента)*).
23. Урбанізація та проблеми довкілля.
24. Характеристика водних ресурсів України, особливості їх формування і розміщення.
25. Науково-технічний прогрес як чинник розміщення продуктивних сил *(на прикладі окремої галузі)*.
26. Сучасний рівень і комплексність використання паливно-енергетичних ресурсів.
27. Економічні проблеми паливно-енергетичного комплексу.
28. Машинобудування як основа розвитку і розміщення продуктивних сил України.
29. Транскордонне співробітництво – одна з форм зовнішньоекономічної діяльності.
30. Територіальна структура агропромислового комплексу України.
31. Чинники розміщення об'єктів соціального комплексу.
32. Вплив транспорту на поглиблення територіального поділу праці.
33. Особливості розміщення промисловості будівельних матеріалів.
34. Сучасні проблеми розміщення державної промисловості України.
35. Характеристика продуктивних сил економічного району *(за вибором студента)*.

9. Система поточного та підсумкового контролю результатів навчання

Розподіл балів, які отримують студенти

Залік (5 семестр)

Поточне тестування та контроль самостійної роботи			Сума
Тестове опитування за лекційним матеріалом	Оцінки за практичні роботи	Контроль самостійної роботи	
30	50	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		<i>для екзамену</i>	<i>для заліку</i>
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

1. Білецький М. І. Розміщення продуктивних сил : навч.-метод. посібник / М. І. Білецький, Л. І. Котик. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 156 с.
2. Жук М.В. Розміщення продуктивних сил і економіка регіонів України: підручник / М. В. Жук, В. П. Круль; Чернів. нац. ун-т імені Юрія Федьковича. – Київ: Кондор, 2004. – 293 с.
3. Петрига О. М. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. М. Петрига. — К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. – 302 с.
4. Розміщення продуктивних сил : навчально-методичний комплекс дисципліни / Л.О. Маковецька. – Луцьк: Східноєвроп. націон. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. – 120 с.
5. Розміщення продуктивних сил України : підручник / за ред. проф. Є. П. Качана. – К. : ВД «Юрид. Книга», 2011. – 547 с.

6. Розміщення продуктивних сил : підручник / за ред. В. В. Ковалевського, О. Л. Михайлюк, В. Ф. Семенова. – К. : Знання, КОО, 1998. – 501 с.
7. Руденко В. П. Географія природно-ресурсного потенціалу України : підручник / В. П. Руденко. – К. : ВДК.; М. : Академія; Чернівці : Зелена Буковина, 1999. – 568 с.
8. Руденко В. П. Лісокористування в Україні : навч. посібник / В. П. Руденко, А. Й. Швиденко, Р. М. Гищук. – Чернівці : Рута, 2002. – 48 с.
9. Сивий М. Географія мінеральних ресурсів України : монографія / М. Сивий, І. Паранько, Є. Іванов. – Львів : Простір М, 2013. – 683 с.
10. Соціально-економічна географія України / за ред. О. Шаблія. – Львів : Світ, 2000. – 378 с.
11. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії / О. Г. Топчієв. – Одеса : Астропринт, 2001. – 560 с.
12. Трансформація структури господарства України: регіональний аспект / за ред. Г. В. Балабанова, В. П. Нагірної, О. М. Нижника. – К. : Міленіум, 2003. – 404 с.
13. Україна. Промисловість та інвестиційна діяльність : атлас. – К. : Картографія, 2003. – 80 с.
14. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії : підручник / О. І. Шаблій. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 444 с.
15. Шаблій О. І. Основи суспільної географії / О. І. Шаблій. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 296 с.